

Hétfői**FRISS UJSÁG****Független politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap**Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Muntenia (Zárda uca) 4.Főszerkesztő és Kiadó:
Joláthy B. ZoltánElőfizetési árak:
Romániában egy évre 200 Lei
Csehszlovákiában egy évre 90 cK.**Azoka románok,**

akik a külföldön járnak, közvetlen tanúi lehetnek, hogy a külföld gazdasági szemaforja, mely a legkisebb szelőlő rezdülésre is érzékenyen reagál, mind jobban lezárja sorompóit. A külföldön olyan tartózkodás észlelhető, mely minden egészséges tranzakciót lehetetlenné tesz. Nem létezhetik tehát ma fontosabb és elsőrendűbb kormányzati ténykedés, minthogy a külföldet helyesen és döntő tényekkel informáljuk a valóságos helyzetről, mely semmiféle nyugtalanságra nem ad okot, de ugyanakkor késelelem nélkül segítségére kell sietni a teljes gazdasági összeomlás előtt álló belföldi kereskedelmi és ipari életnek. Hírek szerint a kormány éppen most készül a lei stabilizálására, de ennek alapfeltétele minden vitán felül a belső gazdasági konszolidáció, amitől ma még — sajnos — vigasztalan messzeségben állunk. Sietni kell a megoldással, mert ma holnap már nem lesz egyrentábilis vállalat az ország adófizető alanyainak, mely ki ne merült volna a magas vámkal, adókkal és a jobbra-balra fizetendő taxák halálos kényszerében. A mai helyzet nem alkalmas többé arra, hogy bűnbakokat keressünk. Itt csak egy teendő van, — menteni, ami még menthető. S amint megindul a gazdasági konszolidációs folyamat, nyomban visszatér a külföld bizalma és fokozott erővel fog lendületet kapni a termelő és vállalkozó kedv is.

Nem szabadítják fel a lakásokat május 1-én
A kormány régi programja közelezi a lakásvédelemre

(Szatmár, 1928 február 25)
Május közeledik. A bérlőkre nehezedő gondfelhők, az egyre súlyosabb gazdasági krízis, csökkenő keresleti lehetőség, egyre növekedő munkanélküliség e katasztrófális napjaiban legalább arról akarnak mielőbb megnyugvást szerezni a bérlők, hogy május 1-én nem teszik e ki őket tömegesen az utcára. A lakásvédelem további fenntartásába vetett bizakodásnak pozitív alapja is van. És pedig az előző liberális kormány ezen kérdésben elfoglalt álláspontja. Az 1924 évi liberális rezsim által alkotott lakástörvény indoklása, amely az akkori liberális kormány egyik legprezentansabb tagja, az azóta elhunyt Marzescu igazságügyminiszter — az összminisztérium felfogásának megfelelőleg szerkesztett, a többiek között a következőket tartalmazza: „... A városi ingatlan tulajdonjog iránt érzett respektusunk mellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül azon hasonló nagy köte-

lezettséget, amellyel a szükségben lévő társadalmi osztályokkal szemben tartozunk... A lakókat a házból kitenni és az utcára rakni könnyű dolog. Ha az állam elhelyezésre alkalmas lakástömbökhöz, vagy kaszárnnyakkal rendelkeznek, amelyekbe valamennyi kilakoltatott bérlőt elhelyezhetné, a probléma nagyon egyszerű volna és a szabadforgalmat korlátlanul és általában ki lehetne mondani. Sajnos, azonban az állam nem rendelkezik ilyen alkalmatosságokkal s innen van a bérszerződések meghosszabításának szociális szükségszerűsége. Ez csak az építkezések fellendülésével egyidejűleg fog megszűnni. — Ebben az indoklásban adott helyzet azóta sem változott. Az építkezés az egész idő alatt pangott, a városi lakosság nemcsak, hogy nem csökkent, hanem inkább szaporodott. A statisztikai adatok mindenkit meggyőzhetnek erről. És ha ez így van, akkor a liberális kormány nem térhet ki a lakásvédelem fenntartása elől.

A szatmári „Pallas” nyomda kiadásában megjelent — „A zsidók evangéliuma” című röpiratot Székelyudvarhelyen lefoglalták**A Magyar Párt nyilatkozata az antiszemita röpiratról**

(Szatmár, 1928 február 19.)
Szatmáron alig akadt volna olvasója annak az antiszemita röpiratnak, amelyet a szatmári „Pallas” nyomda adott ki „A zsidók evangéliuma” cím alatt, tehát más vidéket kellett keresni, hogy a felekezeti gyűlölkö-

dés magvát — a kedvet ebben lelők — elhinthessék. Ugyálszik azonban, hogy a székelyek sem fogadhatták ezeket a röpiratokat valami nagy gaudiummal, mert hamarosan akcióba léptek ellene s hatósági beavatkozással lefoglaltatták az el-

mult hét folyamán az összes röpiratokat. A Magyar Párt székelyudvarhelyi tagozata pedig a lefoglalt röpiratokkal kapcsolatosan az alábbi nyilatkozatot tette: »Az Országos Magyar Párt udvarhelymegyei tagozata végrehajtóbizottsági ülésben foglalkozott „A zsidók evangéliuma” címen, a szatmári „Pallas” nyomda kiadásában megjelent s Udvarhely megye községekben terjesztett antiszemita röpirat ügyével. A végrehajtóbizottság egyhangu határozattal kimondta, hogy a röpiratot és annak terjesztését teljesen egyéni ténykedésnek minősíti, azzal semmiféle közösséget nem vállal, megjelenéséről tudomása nem volt s azzal, mint a kisebbségi jogokért való küzdelemmel ellentétes ténykedéssel, magát nem azonosítja.“

Tudomásunk szerint a szatmári „Pallas” nyomda vezetői papi emberek, akiknek már hivatásuknál fogva is az ember szeretetét, az egymás megbecsülését, a békességet kellene hirdetni s így annál megdöbbentőbb, hogy ebből a nyomdából ilyen békebontó röpiratok is napvilágot láthattak. Szinte fölöslegesnek tartjuk az e fajta törekvések káros voltáról bővebben foglalkozni s alig hiszszük, hogy erről a legfelsőbb egyházi hatóságunknak tudomása volna, mert különben az ilyen és ehhez hasonló időközi kirohanásoknak már csirájában kedvét szegné, miután ezek a vállalkozások amugy csak visszafelé sütnék el és semmiképp sem szolgálják a papság presztizsét.

Hová menjenek a népkisebbségek sorsát intézők
privát órát venni

(Szatmár, 1928 február 23.)
Trianon, Genf, Varseilles, Népszövetség és ti többiek, — ti világ nagyfejűi, akik a nagy világégés halvány démonát felébresztették, hogy azután csak kábitó szerekkel tudjátok elaltat-

ni. — Clío, aki arany lapjaidra írod az emberiség történetét, figyeljetelek most ide és jegyezzétek meg jól azt az igénytelen, szerény kis szót: Várades! — Én ezt a nevet oda szeretném feljegyezni, ahonnan sem-

mi ki nem törli, olyan nemes ércebe szeretném bevéssni, amely minden enyészettől mentes, — a szívembe. Hogy miért oly nevezetes ez az egyszerű kis szó, meg tudjátok nyomban. Tehát, arról van szó, hogy a váradesi egyházföldjeit, amelyeket az agrártörvény kisajátított, Várades román lakossága vissza „sa-

Nyomtatványok, iroda felszerelések, üzleti könyvek, író-és rajzszerek nagy raktára
REIZER
könyvkereskedés**GYERMEKKOCSI**
legelősebb Eml. Basarabilor (Batthyányi n.) II.
Hermann
TELEFON: 25 - 141**Nem reklám!!****Spitz Béla**

oég, üzlet átépítés miatt, az összes raktáron lévő áruit bámulatos-olesón árultja ki.

Nem reklám!!

Mivel az élet felét az ágyban töltjük

tegyük otthonunkat kellemessé egy **KÉSZÜL: „Record“** paplanpal Szatmár.
Str. Cuza Voda
(v. Eötvös u.)
13.

jálatotta azoknak, akiké volt: a váradlesi magyaroknak. Egy-szerűen összeült Váradles ro-mán lakossága, élén a gör. keleti egyház papjával, előjáróság, jegyző, híró és megfogalmaztak egy olyan okiratot, amilyen még nem fordult elő széles e vilá-gon. De hát hadd beszéljen itt helyettem a jegyzőkönyv egyik passzusa: „Mi békében és sze-retetben együtt élünk évszázad-ok óta. Az igaz, hogy a nyelv-ünk és a vallásunk különbö-ző, de mint emberek, mint ke-resztények testvérek vagyunk és nem kívánjuk megrovidíte-ni keresztény magyar testvére-inket. Közölkünk, sem most, sem

régen nem volt felekezeti és nemzetiségi differencia, mindig békésen és barátságban éltünk együtt. Tudjuk, hogy az egy-ház közel száz esztendő óta fen-áll, azóta használja ezt a földet és teljesít békés keresztényi szolgálatot. Tehát örömmel be-leegyezzünk abba, hogy a paró-chia az eddigi földjével tovább-ra is birtokosítva legyen.“

Még csak annyit fűzök eh-hez, hogy azok, akik a népk-i sebbségek sorsát intézik, de jól tennék, ha elmennének privát órára venni a váradlesiekhez és elesnék tőlük az emberszeretet, az egymás megbecsülését és a tulajdonjog iránti tisztelget!... Pont.

Wieser István, a magasabb, tisztultabb álláspon-tján is az, aki volt, — a Pesta gyerek

A nagykarolyi sváb propaganda vezértudományos, psi-chológus és logikus válasza a „Hétfői Friss Ujság“ populáris cikkére

(Szatmár, 1928 február 19.) Lapunk 7-ik számában megírtuk, hogy Wieser István, a bezárt szilágysomlyói magyar gimnázium volt tanára fölcsapott a sváb propagandisták nagykarolyi vezérévé s hogy a sváb mozgalom érdekében röpiratokat szerkeszt, persze tudományos, psi-chológus és logikus fővel, amiként ezt a hozzánk beküldött s alább e-gész terjedelmében, — helyesírási hibáival együtt, — szórul-szóra le-közölt válaszában önmagáról írja. Mi egy pillanatra sem kételkedünk Wieser István iskolázottságában — dacára, hogy olvasóközönségünket több „be-vel írt „kevéssé“ iskolázottnak is tartja, amelyet olvasóközön-ségünk nevében még Wieser Pestától is vissza kell utasítanunk azonki-vül, hogy a most leközölt fenkölt írására majd jövő lapszámunkban ad-juk meg érdemleges észrevételünket, minthogy lapunk szűk kerete nem teszi lehetővé „az azon melegeben“ való válaszadásunkat, amely kü-lönben sem oly sürgős, mert hiszen 200 évig senki sem bolygatta ezt a kérdést s így talán még várhat egy hetet. Annyit azonban izellőül már most is összeszűrhetünk, hogy a Szatmár megyei svábmozgalom nem a nép lelkéből fakadt, — azt más elfoglaltság hányában kizárólag és ép-en azok a Pesta gyerkek csinálják, akik a magyar grammatika nem tudása és ébredő sváböntudatuk mellett — Uti figura docet — ma-gyar tanárokká is lehettek, a szerencsétlenül járt magyarországon. Egyelőre ennyit. Majd jövő lapszámunkban talán bővebben. Logikusan, pszichológusan, tudományosan, vagy ha úgy tetszik, — akár fenköltten, vagy szatirikusan, esetleg szarkasztikusan. De, nem! Majd magyarosan: — viszont!... S most lássuk előbb a fenkölt és öntudatos Wieser Pestáti.

Válasz II. József barátomnak!

Igen, én vagyok az a Wieser Pista, akinek az volt a nótája: „Azért hogy a zsemlye kerek, én vagyok a Pesta gyerek“. Va-lóban én vagyok — kedves ba-rátom (mert úgy látszik, ön en-gem jól ismer és azért engedje meg, hogy kedves barátomnak szólítsam s legyen maga is Jó-zsi, II. Józsi.) Maradjunk hát az-on föllevés mellett, hogy ön II. József, engem ismer, tudja ki vagyok, s én akkor azt mon-dom önnek, hogy én — lássa — most is az a Wieser Pista va-gyok, aki voltam. Csak itt előbb egy közbevetés válik szüksé-gessé. Gr. Bethlen István 1926 nov. 25-én a pilisvörösvári vá-lasztóközönséghez németül be-szélt; kijelentette, hogy ezt a-zért teszi, mert a kerülébeli választók nagy része német a-nyanyelvű, és kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy a német szülők gyermekei német oktatásban részesüljenek, hogy

egyet a kormány nem fog tűr-ni, hogy a miniszteri rendelet adminisztratív akadékoskodások által megghusítások olyanok ré-széről, akik még egy elavult-már tulhaladott ideologia va-rázslatában élnek. Most már folytatom. Lássa, én is jó fiu voltam önnek addig, amíg én önnek az ön szent faji érzésé-be bele nem ütöktem. — Hát nem ugy van — kedves ba-rátom, én csak hamisan értelme-zett faji érzésének illúzióiba üt-köztem bele, gr. Bethlen sze-kint egy elavult, tulhaladott i-deologia korlátaiba ütöktem bele. S ezen illúzió az volt, hogy aki csak él ezen a kárpátok ö-vezte földön, annak magyarnak kell lennie, annak csak magyar kulturájának s z a b a d lennie. Hányszor kihangoztatták ezt az illúziót pl. az országgyűléseken! Mikor vlmelyik nemzetiségi pl. román képviselő, román ne-mzetiségről tett említést: „Itt csak egységes magyar nemzet van, itt másról nem lehet beszélni“,

kiáltották feléje. Nem, erről az illúzióról térjünk át a neme-sebb, az emberi jogokat és az emberi méltóságot keresztyényi-ben fölfogó gondolkodásra, hogy bármilyen nemzetiségű, nyelvű emberek is éljünk mi itt ezen a földön és turjuk annak röge-it (már pedig a sváb nép turja s az tette őt „bőzsiruvá, gaz-daggá“, értsük meg egymást, becsüljük meg egymást, szeres-sük egymást. Én nem tudom, hyperemberi-e önnek ez a föl-fogás vagy nem, de keresztyé-nyi, isteni (tán bethleni is) Hag-ya ön azt az illúziót a csudába, mikor ilyen mélységesen em-beri és magasztosan isteni föl-fogás szárnyaira emelkedhetik. Akkor nem fog ön fönnakadni azon, hogy én az én szorgal-mas, becsületés sváb népemnek a pártára álltam fajiságát meg-tartani, ápolni óhajtvá; én az én népemért magá a magáéért, de egymást megértve. Akkor be fogja látni azt is, hogy bizony a magyar egyházi és világi méltóságokban nem lehetett so-lra látni svábokat, csak magya-rokat. Mert csak a „magyar“ Bud lehetett ott pénzügyminis-ter, nem a román Bud. Vajda, Maniu sohse lehetett volna, csak ha levették volna román mi-voltát. Csernoch lehetett pri-más, Hlinka sohse lehetett vol-na. S amelyek magyarországi sváb azt modja a sváb népnek (pedig ma már van ott is sok ilyen): „Ne hagyjátok, ápoljátok német nyelveteket, német fajiságtokat, a német kulturát,“ az ma sem lehet ott egyetemi tanár. Blayer se lehetett volna egyetemi tanár, ha ezt előbb hirdette volna. S akkor még csak egyet kell önnek megtanulnia azt, hogy aki emberekről és té-nyekről komolyan akar írni, an-nak nem elég csak ügyesen tud-ni írni, hanem tudományosan, pszichológiailag és logikailag is iskolázott főnek kell lennie s őr-mernie kell a történelmi és lelki fejlődés törvényszerűsége-it — akkor nem fog kapva kap-ni populáris ésszel meg nem ér-tett változásokon s nem fog ró-luk olyan kevés és téves logi-kaí substratumon csupa ékes szónoki és lírai mezbe cicomá-zott személyeskedést találni fel cikk gyanánt — olesó cseme-gének, kevésbé iskolázott kö-zönség, részére, ahogy tette. Ha-nem meg fogja érteni azt, hogy a sváb öntudatára ébredt Wie-ser ép ugy az a Wieser, aki volt, mint — hogy markáns példát idézzek — az az Apponyi, aki a 48-as párt vezére volt, ugyan-azon Apponyi, ugyanazon vi-

lágíró jellem volt lényegileg, mint aki volt mint 67-es párt-vezér (de mint ilyen némelyek-nek már nem tetszett). Ezen a magasabb, tisztultabb, nemzeti-ségikibékítő állásponton maga azt sem fogja eltűntani tőlem és én meg megfogom tartani a magyar nótámat továbbra is, és én lehetek magának megint Pes-ta gyerek, aki voltam — ezen a magasabb, tisztultabb állás-ponton Wieser István.

Öngyilkos lett, mert az ördög üldözte

(A „Hétfői Friss Ujság“ bécsi tudósítójától) Nagy feltűnést keltett az elmúlt héten F. vá-rosi tisztiorvos egyetlen leányá-nak öngyilkossági kísérlete. A 17 éves leány híres szépség, aki néhány nappal ezelőtt Prá-gába utazott rokonai megláto-gatására. A leány szerdán leve-tette magát egy prágai bérház harmadik emeletéről s bár az első emelet magasságában meg-akadt egy üvegverenda tetőze-tén, súlyos belső sérüléseket szenvedett. A fiatal leány, aki ezelőtt rendkívül életvidám volt s akit a bécsi társaságokban va-lóságos hálványoztak, néhány héttel ezelőtt különös változ-son ment át. Egész lényét a spi-ritizmusnak szentelte és minden idejét spiritiszta könyvek olva-sásával töltötte. Lassankint bus-komorság vett rajta erőt s né-hány nappal ezelőtt elkezdett panaszzkodni, hogy üldözi az ör-dög. Atyja erre egy prágai i-deg orvos rokonához küldte s ezt az alkalmat használta fel a leány öngyilkossági kísérletre. Állapota életveszélyes —

HIREK

Felolószerkesztő Dr. Márk István
Nagykarolyi szerkesztőségünk
Csáky Gusztáv, Reg. Ford. 21.

Egy románc

— Vázlat —

Egy lány kapott egy legénytől
egy csokor virágot;
mire e lány — oh nem vádám,
de bus arcot vágott,
(A legény, nota bene:
nem a csokrot nem szerette,
hanem a legényt, ... a segegyt!)

Közl: Dr. H. L.

— Március 2-án tilos min-den mulatság. A kultusz és művészeti minisztérium rend-kezőse értelmében a husvét-i ünnepek előtti bójt kezdetén, március 2-án, mint minden év-ben, az idén is tiltva van min-den féle mulatság, zene és lát-ványos előadás.

± A drogériák új zárórá-ja. A munkügyi minisztérium 4524. számú rendeletével meg-

RÓTH LAJOS ÉS TÁRSA BANKHÁZ

TELEFON: 41. és 136.

Valuták

csekkek, arany, értékpapírok vétel, eladás

STRADA LUCACIU (HAM JÁNOS UCCÁ) 10. TÖRVÉNYSZÉK MELLETT

Kölcsönök, Betétek

Legelőnyösebben idegen valutában is

Sorsjegyzosztály

Húzás mind a hóbán Millió nyeremények

TELEFON: 41 és 136.

Biztosítóosztály

A Steaua Romanlei volt Phönix Béc-i főügynöksége

változtatta a drogériák zárórát. Március 1-től október 1-ig este 8 órakor, október 1-től március 1-ig pedig este 7 órakor kötelesek az összes drogériák bezárni.

± **A magyarországi zsidók védelmet kértek Serédytől.** A budapesti izraelita hitközség tisztelgő küldöttsége, élén Dr. Kiss Arnold főrabbiával, megjelent Serédy hercegprímásnál és kérték, hogy vegye védelmébe a zsidókat. A főrabbi a beszéd után megáldotta a hercegprímást a zsidó vallás nevében.

Biztosítsunk a „NATIONALA”

Biztosító Társaságnál.

Alapítva: 1882.

Telefon 320

Vezérképviselő Satumare Str. Regina Maria (v. Széchényi u.) 12.

± **Meg akarta ölni, mert az igazat vallotta.** Még október havában megirtuk, hogy a józsefházai gazdálkodók elkeseredetten tapasztalták, hogy hol az egyik, hol a másik gazdának kigyulladt a háza és keservesen szerzett vagyonjuk a tűz martalékává lett. Ezek a gyakran előfordult tüzesetek éberségre intették a falu lakosait és lesbe álltak. Így sikerült aztán tetten érniök Tóth György, ottani jómódú gazdálkodót, akit a csendőrség még októberben letartóztatott s aki azóta a szatmári ügyészség foglya. A gyújtogatás címén megindult eljárás során Veres Andor, józsefházai asztalos mestert is kihallgatták s mert vallomásában megmondta az igazat, ezért Tóth József, a letartóztatott gyújtogató fia, az uccán megtámadta és egy hatalmas konyhakéssel le akarta szurni. A megtámadott asztalos mester azonban nem vesztette el lélekjelenlétét és az utolsó pillanatban elkapta a gyilkosságra emelt kezét. A bosszuálló Tóth a seini csendőrség előtt beismerte ölési szándékát. Letartóztatták és bekísérték a szatmári ügyészség fogházába.

A legkötelesebb **haskötők, fűzők, melltartók** prima gummitűzők meglepő olcsó árban:

GROSZ GIZELLÁNÁL

Calea Traian (v. Attila u.) 10. szerezhetők be.

— **Tolvaj házaspár.** Aranyosmedgyesen ismeretlen tettesek, péntekre virradó éjjel behatoltak Tálai József ottani lakos műhelyébe és onnan nagymennyiségű szerszámot és ruhaneműket elvittek. Hosszas

kutálás után a csendőrség végére kinyomozta a tetteseket Varga Imre és felesége, ottani lakosok személyében, akik a betörés lopást beismerték. Az eljárás megindult ellenük.

— **Gőlya az állomáson.** Bleier Mórné, nagybányai lakos, az elmúlt kedden a szatmári állomáson egy egészséges gyermekkel lepte meg a vele utazó férjét. A váratlan esemény után Bleiernét be szállították a szatmári kórházba.

Rengőre cipőt, harisnyát pusztít az izzadó láb s azonkívül kellemetlen szagot áraszt!... Legbiztosabb elcseszerése a

„Robella Siccatol”

Készíti: ROBELLA Cosmetics Satumare, P. Bratianu 6. I. em. Tel.: 27.

— **Kovordányi Olivér volt szatmári kereskedőt körözik.** A szatmári büntető járásbíró 15314/927 szám alatt, Kovordányi Olivér, volt szatmári vagyonbukott fűszerkereskedő országos körözését rendelte el.

— **Nagy tűz egy tátrai fürdőhelyen.** Krakóból jelentik: A lengyelországi Zakopane fürdőhelyen az elmúlt éjjel egyszerre több helyen is, nagy tűz ütött ki. Egy nagy villa, amely a téli sport híveivel zsúfolva volt és egy ház, melyben több ütlehelyiség is van, teljesen leégett. Több fürdővendég súlyosan megsebesült és az anyagi kár is nagy. Azt hiszik, hogy a tüzeseteket gyújtogatás okozta.

Legszebb **Pörzsa szövegek** legjobb angol gyapjú fonalak legelőnyösebben

őzv. Friedmann Jenőné-nél (Östreicher palota)

— **Bukovinában kirabolták a zsinagógákat.** Csernowitz jelentés szerint, a múlt hétfő folyamán az összes ottani zsinagógákat egy fiatalkorukból álló betörő társaság kifosztotta. A rendőrség a banda vezérért elfogta s ennek vallomása alapján kerültek hurokra a többi fiatalkoruk is.

Több ruhát és kevesebb táncot! Az amerikai „Wisconsin Tuberculosis Association” (tüdővész ellenes egyesület) orvosi értekezletén nemrég egy dr. John Smith nevű tudós specialista előadást tartott s kimutatta, hogy amióta az új női divat uralomra jutott, a tüdővész a nőknél hihetetlen mértékben megnövekedett. 1915-ben, mondta, még csak 3,8%-kal több nő mint férfi halt meg tuberkulózisban az

Egyesült Államok területén, míg 1627-ben már a női tüdőveszélyhalálos esetek száma 19 százalékkal múlja felül a férfiakét. Ennek fő oka szerinte a nők hiányos öltözködése s a tulságos táncolás. Tehát, így intja a neves orvos nemzete leányait s asszonyait: „több öltözködés és kevesebb tánc!”

— **Revizió alá veszik a vasárnapi munkaszünetet.** A regábeli kereskedők nyomására a munkaügyi minisztérium kérdést intézett a kereskedelmi kamarákhoz, hogy szükség-e volna-e megengedni a fűszer és csemepékereskedők üzleteinek vasárnap délelőtti nyitva tartását.

— **Ha divatos és mégis olcsó férfi és női kalapra van szükség, akkor keresse fel JELENIK LAJOS amerikai kalapüzemét. Várdomb u. 25. Javításokat olcsón vállal.**

± **Elkészült a venerikus betegségekről szóló törvényjavaslat,** amely a nemi betegségek kötelező gyógyítását mondja ki. Az, aki tudva terjeszti a betegségeket, egy hónaptól egy évig terjedő elzárással büntetik. Az eddig engedélyezett nyilvános házakat a törvény életbeléptétől szimitott hat hónap után bezárják.

— **Öngyilkos bankigazgató.** Grosz Jakab, a Cassa Noastra máramaroszi fiókjának igazgatója, kedden délelőtti felakasztotta magát. Tettét állítólag azért követte el, mert túllépte a központ által előírt kintélezési keretet. — Az öngyilkos bankigazgató feleségét és két kiskorú gyermekét hagyta hátra. Grosz Jakab, sighth társadalmi életében igen jelentős szerepet töltött be s végzetes tettét érthető részvét kísérette. Abban a kis vidéki városkában, ahol előzőeken modoráért mindenki szerette.

Steier Sándor és Társai fűszer, gyarmat és pamut import vállalata Szatmár, Batthiányi u. 2.

— **Nemes adomány, mint követendő példa.** Ifj. Ghetie János dr., ki a zilahi Wesselényi kollégiumnak nyolc évén át növendéke volt, — 50.000-leu adományt juttatott a régi magyar intézetnek. Az emelkedett gondolkodás, a kulturális megértésnek a mai időkben szokatlan jelensége ez, amelyért az

egész művelt társadalom tiszteltan elismerése és hálája illeti meg.

Hócipő javítás

KLÁNICÁNÁL

— **A „Hétfői Friss Ujság”** hirdetéseirol egy — megszívlelendő szentencia így szól: A hirdetésen az olvasó először: átsiklik; másodszor: észreveszi, harmadszor: elolvassa; negyedszer: elgondolkozik rajta; ötödször: beszél róla az ismerőseivel; hatodszor: fölébred benne a vágy, hogy kísérletet tegyen; hetedszer: VÁSÁROL. Objektív megfigyelések ezek és a tények igazolják, hogy ez a megállapítás nem pusztá reklám, hanem fényesen beigazolt lélektani igazság. Ezért saját érdekében cselekszik, ha hirdetésait a „Hétfői Friss Ujság”-ban helyezi el, mert Ész-k-Románianak ez az egyedül alkalmas sajtóorgánuma erre a célra, mert a „Hétfői Friss Ujság”-ot minden ember olvassa!...

Halmes fogászati műterem Satu-Mare,

Verbőczy ucca 11. (Kath. Legényegylettel szemben)

Készít: műfogakat, arany fogkoronákat és fogtömítéseket.

Üzletáthelyezés

25 év óta fennálló üzletemet március hóban László és Markovits féle üzlethelyiségbe, a „Dacia mellett” helyeztem át.

„Párisi Áruház”

Róth Róbert

Hirdessen a

„Hétfői Friss Ujság”-ban.

Rejtvények

I.

Verses rejtvény

Elő fele majdnem egy
Ökör s így barom,
Könnyen megcsinálhatod,
Ha van cirkalom.

S nem akar légedet
Megsérteni szöm,
Második fele te vagy
Ngájas olvasóm.

Az egész egy kellemes
Gyümölcsleled,
Ha nagy, belőle sokat
Te nem ehetel.

II.

Betű rejtvény

1. 1. 1. 3. 3. 3. 7. 7. 7.

Ezen számokból 5-öt el kell törölni, de úgy, hogy a megmaradó számok összege 12 legyen.

A megfejtések március 5-ig küldendők be. Sorshúzás után két helyesen megfejtő részére a „Hétfői Friss Ujság”-ot egy-egy negyed évig díjmentesen küldjük.

A 7.-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtései a következők: 1. Rák, 2. Spárga.

A helyesen megfejtők nevei: Pénzes Demeter, Hacker Gábor, Volf Károly, Knapp Olga, Varga Böcsi, Illyés Jakab, Grosz József, Satumare, Katz Jenő, Vigh Bernát, Sighet, A. Malvin Halmeu.

Jutalmat nyertek: Hacker Gábor, Illyés Jakab.

Hétfői: A Bucsu keringő, Strauss világhírű operettje. Főszerepben Liana Hayd, Suzy Vernon és Willy Fritts.

Apolló

Hétfői: Halál táncosa. Hatalmas monumentális cirkusz dráma énekkísérettel.

Uránia

A szatmárvármegyei Takarékpénztár r. t.

VAGYON

MÉRLEG-SZÁMLÁJA.

TEHER

Pénztár			Alaptőke		12,000,000 --
Készpénzkészlet	11,396.077 81		Ebből Lei 6.000.000.-jogosult az 1927. évi osztalékra		
Bankoknál rendelkezésre álló tőkék	15,587 550 90	26,983.628 71	Tartalékalap		3,200,000 --
Váltó		43,042.103 --	Kétes követelések tartalékja	644.200 --	
Adósok folyószámlán fedezettel		57,923 315 70	Ez évi hozzájárulás	455.800 --	1,100 000 --
Értékpapír		1,294 656 --	Nyugdíjalap		1,716 000 --
Törlesztési jelzalog kölcsön		85,569 80 --	Betétek		
Ingatlan		4,543.400 --	Könyvecskékre és folyószámlán		101,163 394 88
Központ épületek iparvágány-nyal Seini fiók székháza, újonnan épült intézeti székház.			Pénzüntézet átmennő hitelezők		9,013 812 --
Beszedési értékek	9,787 424 30		Visszleszámitolás a Banca Nationala a României-nél		2,246 000 --
Szavatosságok	2,250.365 --		Engedményezett törlesztéses jelzalog kölcsön		55 536 47 --
			Fizetetlen osztalék		68 538 --
			Átmeneti tételek		1,086 700 --
			Beszedési értékek	9,787 424 30	
			Szavatosságok	2,250 365 --	
			Nyereség		2,222 691 86
		133,872.673 21	1) ez évi hozzájárulással Lei 3,700.000		
			2) ez évi hozzájárulással Lei 1,800.000		
					133,872.673 21

Satu-Mare, 1927. december 31.

Kellner Jenő

h. igazgató — expertcontabil

I G A Z G A T Ó - T A N Á C S:

Horváth Bertalan
elnökSteiner József
vezérigazgató

Dr. Böszörményi Emil, Dumitrie I. Dumitrescu, Fried Dezső, Dr. Domahidy Pál, Dr. Dosa Teofil, Hirsch Sándor, Halász Imre
Dr. Hunwald Izidor, Markovits Ignác, Mayer Sándor, Princz Ármin

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk:

A felügyelőbizottság:

Czitrom László,

Gruber László,

Werner Oszkár,
elnök

Reiter Adolf,

Róna Samu
expertcontabil

Mezőgazdák figyelmébe!

Mindenféle mezőgazdasági gépek törött alkat részeit szakszerűen és felelősség mellett olcsón megcsináljuk:

Kőrössi és Majthényi
lakatosok és autogépheggesztők
Szatmár, Kölcsey u. 8 szám.

Nyersgumival

a legjobb divat szerint készíti cipőket és csizmákat

Fedor Biljakov

cipész, Str. Stefan cel Mare (v. Kazinczy ucca) 10.

Hó és sárcipők

szakszerű javítását a legolcsóbban vállalja.

Mű és Sima örlést garantált minőségben és olajajtolást

a legolcsóbban végez a
László malom

Telefon 390

Menyasszonyi, — nyoszolyalányi
csokrok, koszorúk
és különféle élő-és mű
virágok a legolcsóbban

Berey Károlyné

virágüzletében szerezhetők be.
Szatmár, Kazinczy ucca 11

HÍRDESSZEN A
„Hétfői Friss Ujság”-ban

Tevjovits József

vizumoztatási irodája

Dácia udvar

Gyorsan, pontosan
és olcsón teljesíti
megbízatait

Nekisérletezzem

a jó minőségű szöveggel, hanem KERESSE FEL

Lovász György

uriszabóságát Piata Bratianu (volt Deák-tér) 2.

Ne halgasson senkire, keresse fel saját szabóját.

Szatmári Timár Ipartársulat

Központi Elárusító Csarnoka

Satu-Mare

Str. Decebal

Kölcsy u.

2.

Ajánlja: Fekete sima pilling és préselt bőröket, tehén-bőr, húzbőr, vikszbőr és hasításban mindenkor legolcsóbb napi árban. Állandóan nagy raktár.

„Iris” chamotte porcelán kályhák minden színben és nagyságban kaphatók

BERGER ADOLF

kályhámesternél Szatmár,
Str. Corvin. (Hunyadi u.) 29.

Porosz
k ö s z é n
vágott bükk tűzifa
FISCHER
HERMAN

fakereskedőnél
Telefon 122 123.

720-as benzin

A Str. Horia (volt Károlyi köz) 5. szám alatti telephelyen előt felállított legmodernebb automatikus benzintöltő állomásunkon mindenkor legolcsóbban kapható.

Éjjeli szolgálat
Vas és Vasár behozatall r. t.
Lincoln FORD Fordson osztálya

A „Hétfői Friss Ujság”
hirdetéseit eredményesek

Amennyiben a **HÁZTARTÁS** sokat felemészt
k ö n n y e l m ű s é g

ma a színehagyott, kopott,
vagy kitört

cipőket félredobni,

mert **ERDÉLYI** Szatmár,
Str. Cuza Voda (v. Eötvös u.) 1
azokat teljesen újja alakítja.

Ha Szatmáron van dolga

okvetlenül keresse fel az állomással szemben levő, jó hírnévnek örvendő

„PARK”

szállodát és éttermet. Olcsó és nyugalmat nyújtó szobái garantált férégmentesek. Szigoruan orth כשר kosher házi konyha. Elsőrendű borok.

Pontos és figyelmes
kiszolgálás.

Szatmár legkellemesebb szórakozóhelye a

„Viktoria”

Elsőrangú borok. Kül-és belföldi lapok. Naponta kitűnő cigányzenekar hangversenyez.

Tisztelettel:

Pali bácsi

Hozományt kap

minden vőlegény és menyasszony, aki a „DANUBIA” biztosító R.-t-nál biztosít. Minimális befizetés ellenében nagy összegű kifizetést kap.

Ügynökök magas jutalékkal felvételnek. Satu-Mare, Str. Petru Rares (Petőfi u.) 9.

Utlevéleket

legolcsóbban és leggyorsabban vizumoztat

Rubin

futár irodája
Piata Bratianu 6
(Deák tér)

A „Hétfői Friss Ujság”
hirdetéseit nélkül ne várjon üzleti forgalmat

Nyomatott a Hirsch féle nyomdai műintézet gyorssatóján Satu-Mare